

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gasparis Lechneri E Societate Iesv Theologi. Sodaliv
Partheniv. Siue Libri Tres Qvibvs Mores Sodalivm
Exemplis Informantvr**

Lechner, Kaspar

Dilingæ, 1628

XV. Ægros mortuosq[ue] curant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51916](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51916)

CAPVT XV.

ÆGROS MORTV

osque curant.

HAbent hucusque recensita calamitates humanæ vitæ, ut ferè quorumuis animos ad cõmiserationem inflectat, maximè vero eorum qui sanguine aut fœdere aliquo cõnecti citius sentiunt, quod alios premit neque id molestiæ fermè quicquam habet; facultatem tantùm iuuandæ necessariam requirit. Ut nemini rum videri possit, Sodales in leuandis aliorum miserijs alacriores fuisse cum & homines se meminissent, & præ alijs virtutum exercitationi se dedidissent. Sed morbidorum ægrorumque tota cura molestiam non mediocrem secum apportat. Tristis decumbentium adspectus, gemitus & querulo si eiulatus animum nostrum contrahunt, & mœrore simul inuoluunt; grauis deinde odor & squalor tristior sordesque, paulò de-

*Ægrorū
difficilis
est cura.*

licatiorem stomachum facile mo-
uent,nauseamque pariunt:vt absens,
quàm præsens, malis auxilium affer-
et:ac magnæ virtutis est, molestias
morbi negligere & afflicto succurre-
re. Quo in genere, si qua alia in re ex-
celluerunt semper Parthenij, vt ma-
iorem à parentibus expectare non
possint, qui Sodalium curam experti
sunt. Exempla quotidie in oculos se
ferunt; pauca è multis afferam. ali-
qua supra leges.

I. Nieuisij in Polonia quædam
Sodalitas aduigilare instituit, ne æ-
groti sine Sacramentorum percep-
tione moriantur. Palentia Sodalitas
Misericordia instituta est, quæ cu-
ram suscipit ægrotorum, quos pre-
mit egestas & ratio dignitatis ab ho-
pitali domo deterret. Inuisunt ægrû
Nobiles quotidie, victumque
medicamenta afferunt. Medicus
quoque gratuitus hominem quam
diligentissimè accedit, omnibusque
officijs complectitur.

II. Medicum voluntarium è So-
dali-

l. l. c. 5.
& 6.
CIC. IC
LXXXVI.
CIC.
IXCVI.
inuisunt
ægrôs.
CIC.
IXCV.

dalibus Syracusani quoque habent. Toleti Solenne est, vt Præfectus Sodalitij Pueri Iesv cum Medico & Visitatoribus, vt vocant, singulis hebdomadis ægrotos inuisat, atque animis corporibusq; medicinam commo-
 modam adhibendam curet. Panormitani & medicum suis expensis, & ministrum ægris conducunt.

C13.

13CV.

C13.

13XC.

III. Commemorandus hic est Villagarcienſis Sodalis tum rebus alijs, tum aduerſus infirmos pietate inſignis. Hic à puero ſtudijs Mauortijs innutritus, anno demum ætatis triceſimo quarto ad Muſicum ſtudium applicauit animum; nomenque inter pueros Sodalitati dedit, ac paulo poſt præfuit, commodis omnium intentus. Nullus in eo oppido fuit æger (fuerunt autem plurimi) quem non acceſſerit, & allocutione aut re adiuuerit: quare paſſim ab omnibus aduocabatur. aderat, aduigilabat, medicum adhibebat, medicinam de ſuo curabat: quin & hortum conduxit, vt haberet ad manum ſalubres

re habent
fectus Se
dico & V
ngulis heb
atque ani
nam com
et. Panoc
pensis, &
nt.
lus hic est
m rebus a
s pietate
ijs Mauor
um ætatis
ficum stu
; nomen
i dedit, ac
nodis om
eo oppido
a plurimi
locutione
im ab om
, aduigila
, medici
& hortum
anum sa
lubres

lubres fructus iucundosque gustui
ægotantium.
IV. Habuit & Germania Sodalitio
lem in talia opera penè effusum. Ful
dæ ad Religionem orthodoxam à
primis initijs Collegij Societatis ibi
dem erecti traductus, integerrimi
Christiani officium iam inde vsque,
præclare sustinuit, pro religione ver
beribus malè mulctatus, & tres libe
ros libens volensque Deo in sacra fa
milia consecrauit; pauperum & le
proforum cura infatigabili semper,
ita vegetus, vt sua necessaria post eo
rum commoda duceret. Itaque cum
stipem illis magnam haud rarò con
fecit, tum leprodochij à fundamen
tis inchoandi, atque eius quod à S.
Catharina nomen habet restaurandi
auctor fuit. Vita demum functus ho
nestissimo funere elatus à Sodalitio,
& vt Pater pauperum defletus est.

V. Hæc illi infirmis officia ex
hibent eorum in ædibus. Sed neque
valetudinarijs atque Xenodochijs
operâ suam deesse patiuntur. E Poto
sina

CID.
IDCVII.

Hosoco
mim in
seruiss.

VII. Funerum quoque effere- *Funera*
 dorum curam Sodales plerisque in *efferrunt.*
 locis in se susceperunt. Quod celebri
 pompa in pauperum iuxta ac diuitū
 exequijs faciunt. Ac nobilissimi qui-
 que certant, vt feretrum egenorum
 humeris efferre possint. Cuius rei
 præclarum exemplum retulimus li-
 bro superiore. Quæ res magni exem- *6. 4. §. 2.*
 pli est, & ad Sodalitatum commen-
 dationem multum momenti habet.
 Ingolstadij certè cum ea Sodalitas,
 quæ inter ciues instituta est, princi-
 pio difficultatibus quibusdam obse-
 pta non longè processura videretur,
 vnius Sodalis funus solenniore pom-
 pa deductum, reliquos animauit, vt
 certatim eo admitti orarent, vbi
 mortuorum quoque honorem cele-
 brari videbant.

VIII. Fuldæ quidam vita exces- *CIO. IO*
 serat rerum omnium inops adeo & *LXXXIII.*
 nudus, vt eius matri, ne ad inuolen-
 dum quidem cadauer linteum sup-
 peteret. Sodales quicquid ad hone-
 statem exequiarum pertinebat, ab-
 unde

S

unde

unde subministrarunt. Inter ducendum funus illud periucundè accidit, quod cum hic perhonorificè efferretur, celebri comitatu facibusque per multis, commodum hæreticus nulla pompa ad sepulcretum portabatur, nulla cruce, nulla cæremonia: credidisses mortuum canem in sterquilinum inferendum esse, non hominem. Id dum Lutherani conspiciunt, repente suo abiecto funere, ad Sodalitatis funus cum reliqua multitudo conuolant, ea res plerisque risum, nonnullis etiam stomachum mouit.

*Defun-
ctis subsi-
dio sunt.*

*Quid pe-
culiari
fœdere à
Sodalibus
prestan-
dum sit.*

IX. Neque hoc ultimo officio contenti sunt, sed sacris lustricis precibusque piacularibus defunctos adiutant; suos quæque Sodalitas. Inter nonnullos tamen fœdus arctius est; cum enim alicubi quis è vita abiit, id fœderatis Sodalitij indicant, atque è pacto preces pro eo recitari postulant. Tum psalmus quinquagesimus, & is qui vita functis proprius est, publicè soluto conuentu pronuntiatur, ac postridie à quo-
libet

libet Sodalium corona B. Virginis perlegitur. Quem morem idcirco eo diligentius conseruare solent Sodales, quod cogitent multum aliquando sibi profuturas easdem preces, si illas pro alijs accuratè persoluerint: fraudi verò fore, si iam neglexerint.

X. Atque etiam in vita commo-
do fuit, suppetias mortuis tulisse. Nobilis quidam è Nolano Sodalitio, cum vita defunctos frequentissimis pietatis officijs iuuare consueuisset; nescio quo viso animarum expiantium, monitum se esse dicebat, vt se ad subitam mortem quàm celerrimè compararet. quocirca è vestigio apud patrem Societatis vitæ totius peccata exposuit, & in summa valetudinis firmitate subito occidit: fato forsitan infelici casurus, nisi boni Manes grati fuissent.

XI. Ad extremum hic inseram literas Congregationis Goanz in India ad Primariam Romanam datas. E quibus id primum constabit,
S 2 quan-

CIO. 106.

quanto nexu sint inter se Sodales per orbem colligati ; deinde quanto ardore Congregationem ambient, quo studio ægris miserisque succurrant, qua animi fortitudine polleant. Quæ quidem seorsim referri poruissent, suavius tamen audientur ex tam longinquo loquētes. Literas illas Romani nobiscum communicarunt, Sunt autem istæ:

*Praefectus, ac Sodales
Goani Sodalitatis B. Virginis An-
nunciata Praefecto, & Sodalibus
Romanis eiusdem Sodalitatis S. P. D.*

*Q*uo longiori hoc est ferè totius orbis terrarum spatio distitimus, eo crebrius ad vos scribendum esse duximus ; intelligimus scilicet hoc melius semper agi cum totius corporis membris, quo arctius, atq; uberius capiti communicaverint suo. Porrò hoc litterarum officio ad nobis

nobis consilij est, ut, & mutuam in
 una Patrona nostra colenda, con-
 iunctionem atque conspirationem
 foueamus nostram in vos beneuo-
 lentiam, & obseruantiam teste-
 mur, & ut eliciamus à vobis docu-
 mentum aliquod ad virtutem, &
 incitamentum, tandemq; vos cer-
 tiores faciamus de vniuerso Sodali-
 tii nostri statu, atque progressu. Hoc
 biennio, quo haec ciuitas, & vniuer-
 sa res Indica summo perè afflicta est
 ab Hollandica classe tū per Malaca
 & Mocambici obsidiones sanè diu-
 turnas, tum per naualem cladem
 nostro proregi non longè Malaca
 fere illatam, tum per Mocambici
 ipsius, & multarum nauium misc-
 randam direptionem, & conflagra-
 tionem, nescio qua ratione singulari
 D. O. M. & Deipara beneficio actū
 est nobiscum egregiè. Auctus in pri-

mis Sodali numerus mirandum in
 modum, & quod caput est ex qua-
 uit numerum pietas, qua non meli-
 us constabit quam si ex multis ali-
 qua illius exempla praestringam.
 Tantus fuit ardor petentium Soda-
 litatis ingressum, ut selecti adoles-
 centes multi non solum quotidie
 importunis precibus, sed etiã ingen-
 ti lachrymarum vi optata extor-
 querent potius quam obtinerent.
 Admissi tamen pauci magno dele-
 ctu, & solum ad virtutem propen-
 siores, nec minus enituit antiquio-
 rum virtus. Cum eundem ad pub-
 licum Xenodochium est (singulis
 mensibus fit) mirum est quo animi
 affectu hoc pietatis officium ample-
 ctantur, solemne est multis rogare,
 orare, obsecrare, ut uni è multis eli-
 gantur, quibus liceat in hoc virtu-
 tis opus incumbere; neq; iis minori

contentione animi consuetamania
 in eo exercent, abluunt egrotanti-
 bus pedes, ipsam domum euerrunt,
 cibosq; ministrant insigni alacrita-
 te. Quidam ex Sodalibus patre A-
 bisino ita incensus est studio pieta-
 tis, ut si quem pauperem destitu-
 tum, & male habentem per vicos, &
 plateas offenderit, in domum suam
 deferendum curet, retineat donec
 conualuerit, tum demum edoctum
 de caelestibus rebus dimittat. Quo-
 dam die orta rixa inter duos scho-
 lasticos, ita pugnatum est ut alter
 quinque vulnera ferret sanè gra-
 uia; superuenit unus è Sodalibus
 non ignobilis, excipiensq; brachiis,
 vulneratum capit sanguinem pro-
 prio linteolo abstergere, dein Soda-
 les aliquot aduocat hunc ad Chi-
 rurgum, illum ad fasciolas conqui-
 rendas, alterum ad vehendā sellam

indicam, in qua vulneratum cōmō-
 dē defferretur expedit mira celeri-
 tate, mira charitate miro exemplo,
 & bene curatum scholasticum bono
 animo esse iubet, & si salutem con-
 sequi velit, peccata expiet, Deipara
 subsidium imploret, & ad eius So-
 dalitatem animum applicet: ita fe-
 re, ut breui eius beneficio sanus ex-
 istat; sicq; animo, & corpore bene
 confirmatum domi suae reliquit.
 Non minorem laudem meo quidem
 iudicio, quamuis in alio genere, tu-
 lit alter qui vltro ab altero aequali,
 & quidem publico in loco a lupa ap-
 petitus, ita iniuriam vltus est, ut
 responderet, se quod è Sodalitio B.
 Virginis esset, tantam iniuriam li-
 bentissimè ferre, volentissimè con-
 donare. Quidam verò Tyro cum
 domi suae prater morem famulis &
 captiuis (quorum ingens in tota In-
 dia

dia copia est) Catechismum trade-
 ret, & explicaret rogatus, ecquid
 tandem causa esset, cur modo insti-
 tutum huiusmodi suscepisset? id ex
 eo esse respondit, quod recens fuisset
 in Sodalitium Deiparae cooptatus;
 Multi verò Sodales die imprimis so-
 lemni, & in conspectu totius Goanae
 civitatis multorumq; Religiosorum
 quo die quinque ob nefandum
 scelus ad supplicium, ignis traher-
 bantur, ultro & praeter consuetu-
 dinem litanias recitantes praebant
 comburendis magno omnium ex-
 emplo sciscitantibus multis, quid-
 nam instituti hoc esset: & ubi res
 rescivissent, approbantibus illam si-
 lentio pleno admirationis. At par-
 ca haec & minima quaedam sunt, in
 quibus à vobis maxime supera-
 mur, unum tamen non omitten-
 dum superest, in quo vos omnes (da-

ta venia dicatur) maxime superā-
 mus & quod nobis iure optimo in-
 uideatis , scilicet gloriosa martyrij
 corona , qua vnus è Sodalibus no-
 mine Ioannes Emanuel Goensis glo-
 riosissimè triumphauit : hic enim
 cum in freto Damascensi non longè
 à Goa distante cum aliis militibus
 in bellicam expeditionem adiret , à
 Saracenis piratis captus ad fidei de-
 fectionem , & Mahumetis cultum
 sollicitatus , constanti virilique a-
 nimo respondit se potius quoduis
 supplicij genus subiturum , quam
 Dominum IESVM CHRISTVM
 eiusque DEIPARAM negatu-
 rum , quem auditum omnes gladiis
 & fustibus adorti ; perpetua Mar-
 tyrj corona adornatum in cælum
 aduolare fecerunt , & hac minima
 Sodalitas Deo, Virginique primum
 huius vineæ fructum libentissimè

obtulit. Sed ex multis hac pauca de-
 cerpsisse sit satis. qua eò spectant, ut
 intelligamus quam non sit abrevi-
 ata manus Domini, qui etiam his
 in regionibus, in quibus non mul-
 tos ante annos triumphabat impie-
 tas, Maria Genitricis sua subsidiis
 triumphare facit pietatem, quan-
 tum debeamus huic eximia Patro-
 na nostrae, ex cuius cultu hi dulcis-
 simi fructus colliguntur, quantum
 Societati ipsi per quam nobis iidem
 ministrantur. Reliquum unum
 est, ut quando ex ista Sodalitate
 Romana, tanquam ex communi
 parente tot in nos bona deriuauit
 Deipara Virgo vestris etiam preci-
 bus nos iuuetis ad impetrandum,
 ut in nobis capta perficiat, & ef-
 ficiat ne penitus ingrati tantis be-
 neficijs extitisse videamur. Da-

tum Goa die ipso nostri Salvatoris
Sanctissimo orni sacro 1607.

PRÆFECTVS

Dominicus delguadi

Primus assistens

Damianus Collaca

Secundus Assistens

Iacobus ab Abreu

Secretarius

Andreas Loduicus &c.

Atq; ab hoc confinio ad ea tran-
seamus opera explicanda, quæ in a-
nimis curandis Sodales præstiterunt.

CAPVT XVI.

ALIOS A VITIIS

renocant.

*Cur alij
a peccā-
do retra-
hendi
sint.*

Quisquis vel Inferorum tormen-
ta rectè apud animum suum
inspexit; vel acerbam Christi ple-
namque opprobrij necem expendit;
simul